

یادداشت

دولت و مجلس نمی خواهند هزینه سیاسی تغییرات کابینه را بپردازند

بیژن مقدم مدیرمسئول سایت الف

فضای بحرانی پدیدآمده در اقتصاد کشور ریشه‌های جدیدی ندارد و شاید بتوان گفت از ماه‌ها و سال‌ها قبل علانم هشداردهنده آن وجود داشت، اما نمود آن امروز به نقطه اوج خود رسیده است. بارها نمایندگان برای این موضوع اقدام به سوال از رئیس‌جمهور کردند، اما این تلاش‌ها که طبق قانون اساسی حق مجلس است، هر بار با لای‌های پشت‌صحنه و تلاش‌های مسئولان دولتی و بعضاً کوتاهی‌های نمایندگان عملاً به نتیجه نرسید و هیچ‌یک از این سوال‌ها در صحن علنی مطرح نشد. طبیعی است که وقتی حق قانونی سوال از رئیس‌جمهور و مطالبه پاسخگویی وی به نمایندگان و مردم به رسمیت شناخته نمی‌شود و این موضوع با لای‌گیری منتفی می‌شود، بحث دست‌بالتری نظیر استیضاح رئیس‌جمهور یا رای به عدم کفایت سیاسی او مطرح می‌شود، لذا در ارزیابی‌ها باید زمینه‌تحولات را در نظر گرفت و ملاحظه کرد که از کجا به کجا رسیدیم.

با این حال باید اذعان داشت شرایط کنونی به گونه‌ای نیست که چنین اقدامی در دستور کار قرار گیرد، چراکه هرگونه تنش داخلی به مصلحت کشور نیست. خواه این تنش در خیابان باشد و خواه در سطح دولت و مناسبات آن با سایر قوا. به هر روی ساقط شدن یک دولت از حیات طبیعی به منزله برگزاری یک انتخابات زودهنگام خواهد بود که این مساله دردی را از مشکلات کشور دوا نکرده و اساساً با مصالح کشور در مقطع کنونی در تضاد است، لذا مهم‌تر از پرداختن به مسائلی حاشیه‌ای از این دست باید دولت را جهت افزایش تحرک خود و اعمال تغییرات مقتضی متقاعد کرد.

مضاف بر آنکه با شناختی که از مجلس و فضای سیاسی کشور داریم، موضوع عدم کفایت در دستور کار قرار نخواهد گرفت و در این ترکیب مجلس، اساساً چنین اتفاقی رخ نخواهد داد، بنابراین باید روی موضوعاتی هذنگذاری کرد که هم به نتیجه برسد و هم نتیجه مثبت و درستی دربر داشته باشد. آقای روحانی چه در وعده‌های انتخاباتی و چه هنگام انتخاب اعضای کابینه، دولت خود را به‌عنوان یک دولت کارآمد معرفی کرد، این در حالی است که عملکرد این دولت حداقل در بخش‌های اقتصادی کارآمد نبوده و حداقل انتظار تغییر در این بخش است.

مجلس ترکیبی از نیروهای مستقل، اصولگرا و اصلاح‌طلب را در خود جای داده و با وجود این هفته گذشته ۱۸۷ نفر از نمایندگان در نامه‌ای به رئیس‌جمهور خواستار ترمیم تیم اقتصادی کابینه شدند و اعلام کردند در غیر این صورت از ابزارهای قانونی در این باره استفاده خواهند کرد؛ این نوعی تهدید است و باید آن را جدی گرفت. مسئولان فعلی در حوزه اقتصادی ناکارآمد و ناهماهنگ هستند که هر دوی این موارد به ضرر دولت است. ما می‌خواهیم دولت کارآمد و چابک باشد و افرادی با برنامه در آن حضور داشته باشند تا بتوانند سیاست‌های دولت و حداقل آنچه را دولت می‌گوید، عملی کنند. تغییر در کابینه هم می‌تواند منجر به امیدواری مردم باشد و هم تحرکی را در دولت ایجاد کند.

این جمع‌بندی مشترک همه گروه‌های سیاسی بوده و حتی اصلاح‌طلبان حامی رئیس‌جمهور نیز به آن رسیده‌اند. هرچند آنها تا چندین پیش زیر بار این مساله نمی‌رفتند و همه چیز را پروژه اصولگراها و توطئه آنها می‌خواندند، اما حال که شرایط سخت‌تر شده، آنها نیز با ضرورت تغییرات در کابینه همتوا و همراه شده‌اند.

با این حال و به‌رغم وحدت نظر روی این موضوع دولت همچنان اقدام عملی بخصوصی در راستای ترمیم تیم اقتصادی کابینه انجام نداده و دولت‌مردان نیز به صرف موضع‌گیری و اظهارنظر کفایت کرده‌اند. در این باره رئیس‌جمهور باید توضیح بدهند که چرا اقدامی نمی‌کنند. راه دیگری وجود ندارد و شاید بد نباشد رئیس‌جمهور از نظر کارشناسان خارج از دولت نیز بهره‌جویی کنند.

دولتی که مدعی بود دولت قبل از خودش به نظر کارشناسی توجه نداشته و اعضای آن مسائل کشور را خوب می‌شناسند و راه‌حل مشکلات را در اختیار دارند، امروز باید به گفته‌های خود عمل کند. آقایان سیف و کرباسیان تنها کارشناسان موجود در این کشور نیستند و ما افراد زیادی داریم که شرایط سخت همانند امروز را تجربه کرده‌اند، لذا ضروری است که از آنها دعوت شود و نقطه نظرات‌شان مورد توجه قرار گیرد. همه‌ئزال‌های اقتصادی این موضوع به امروز بیرون از گود هستند، باید در جنگ اقتصادی فعلی شریک باشند.

بی‌عملی مجلس و دولت در جهت اعمال تغییرات در کابینه را، از باب خودداری از پرداختن هزینه سیاسی این اقدام نیز می‌توان تحلیل کرد. هیچ‌یک از آنها تاکنون پیشقدم نشده‌اند تا مبادا هزینه سیاسی این موضوع به پای آنها نوشته شود، اما نباید فراموش کرد که اگر آنها امروز دست‌به‌کار نشوند، در آینده‌ای نزدیک باید هزینه‌های بیشتری را در جای دیگر پرداخت کنند. به هر روی هر اقدامی هزینه‌ای دارد و باید با منطقی هزینه و فایده آن را انجام داد.

در حال حاضر شرایط به گونه‌ای است که به واسطه اقتضات آن همان‌طور که جریان اصلاح‌طلب به‌رغم روی خوش نشان ندان به تغییرات کابینه تا چندین پیش، امروز به ضرورت آن رسیده، دولت نیز درنهایت به این جمع‌بندی خواهد رسید، اما مهم آن است که این جمع‌بندی چه زمانی حاصل خواهد شد، چراکه نوشدارو بعد از مرگ سهراب دردی را درمان نخواهد کرد. مضاف بر آنکه باید عنایت داشت تغییر در جهت افزایش کارآمدی موضوعیت داشته و صرف تغییر مهم نیست. به بیان دقیق‌تر، نباید از چاله به چاله افتاد و نیروهای ضعیف‌تر جایگزین اعضای کنونی تیم اقتصادی شوند.

تمام مهره‌های فعال در حوزه اقتصادی چه آنهایی که در اتاق فکر دولت قرار دارند و چه کسانی که در روتترین کابینه حضور دارند، ام از رئیس‌بانک مرکزی، وزیر امور اقتصادی و دارایی، وزیر صنعت، معدن و تجارت و حتی وزیر راه و مسکن می‌توانند کاندیدای این تغییرات باشند. نمی‌توان درباره مسائل اقتصادی حرف زد و توجهی به وزارت راه و مسکن نداشت. حوزه‌ای که وزیر آن اصلاً وضعیت کنونی بازار مسکن را به روی خود نمی‌آورد و به گونه‌ای رفتار می‌کند که انگار این حوزه اساساً بطنی به او ندارد.

فرصت‌های سه تا ۶ ماهه بتوان به نتیجه رسید و آن را ارزیابی کرد.

اینکه لزوم تغییر کابینه احساس می‌شود هم در مجلس مورد تأکید است و هم دولتی‌ها از آن سخن می‌گویند. با این وصف و با وجود آنکه همه بر این موضوع توافق دارند، چرا کسی اقدامی انجام نمی‌دهد؟ اقدام را باید رئیس‌جمهور انجام دهد.

بله، ولی مجلس هم می‌تواند تغییر کابینه را در قالب استیضاح جلو ببرد.

ما می‌توانیم وارد مقوله مهره‌ها شویم، ولی نمی‌توانیم به ترکیب جمعی و هماهنگی تیمی ورود کنیم. این که مجلس ورود پیدا کند مصداق قاعده اکل میته است. لذا اگر چه ممکن است مجلس از باب اکل میته ورود پیدا کند؛ ولی بهتر است خود آقای رئیس‌جمهور را آسود دست به کار شود که بتواند تیم خود را ارتج کند.

چرا آقای رئیس‌جمهور ورود نمی‌کنند؟ این را باید از خود ایشان بپرسید.

می‌شود این طور برداشت کرد که می‌خواهند توپ در زمین مجلس باشد و هزینه سیاسی این تغییرات را مجلس بپردازد؟

بالاخره آقای روحانی نباید وظیفه خود را معطل عمل دیگران بکند. ایشان وظیفه دارد و از مردم رای گرفته و باید چهار سال درست مملکت را اداره کند. اگر هم نمی‌تواند بیشتر از اینکه مهره‌ها باشد ارنج تیم اقتصادی دولت است. به بیان دقیق‌تر علاوه بر اینکه مهره‌ها مشکل دارند، ترکیب مهره‌ها هم وضعیت‌بدی دارد. فقدان راهبردی مشخص و تفکر واحد و هماهنگی و اعتقاد به انجام عملیات مشترک از جدی‌ترین مشکلات دولت است. در حقیقت مشکل دولت، بیشتر در هماهنگی بین‌بخشی و هماهنگی تیمی است.

اگر ما آقای روحانی را پیدا کردیم حتماً این سوال را از ایشان می‌پرسیم. اما شما به‌عنوان یک کنشگر سیاسی تحلیل‌تان در این زمینه چیست؟ من تحلیلی ندارم جز یادآوری آنچه طبق قانون وظیفه دولت است. به نظر من اگر آقای روحانی ببینند با یک تغییر پهبودی حاصل می‌شود باید عمل کنند. من شنیده‌ام این آمادگی در خود وزرا هم وجود دارد؛ یعنی وزرا این آمادگی را دارند که وارد این فضاها شوند.

با وجود این شما فکر می‌کنید چرا معطل می‌کنند؟

نمی‌دانم. این امر بسیار روشن است و قابل توجه نیست که بگوییم بر اساس فلان توجیه، ایشان اقدامی نمی‌کنند. این تعلق هیچ دلیل عقلی‌ای ندارد و هیچ دلیل سیاسی‌ای هم آن را توجیه نمی‌کند، چون با این وضعیت دولت مرتب در حال ضربه خوردن و تضعیف شدن است. آقای رئیس‌جمهور اگر اقدام سریعی انجام ندهد خود و حامیانش را دچار مشکل می‌دهد و

وزارت صنعت و معدن هم راه خود را می‌رود؛ لذا در هماهنگی تیمی بیشتر مشکل وجود دارد. به نظر من در این دوره وزیر ایدئولوگ نیاز نداریم. باید برنامه مدون تهیه شود و مدیر اجرایی تمام‌وقت می‌کنم یا ترمیم، اصلاح و تغییر کابینه و آوردن وزرایی شود و این برنامه را اجرا کند. برنامه اجرایی هم باید محدود باشد یعنی مولفه‌هایی که در نظر گرفته می‌شود در هر بخشی آنچنان محدود باشد که در

نیروی جوان‌تر و هوشمندتر با نگاه مدرن‌تر و به‌روزتر و با شناخت محیطی‌تر نیاز داریم. با این تفاسیر ترمیم کابینه حتماً ضرورت دارد. به نظر می‌رسد هم دولت به این نتیجه رسیده است و هم در مواضع نمایندگان تأکید بر این مساله به‌روشنی دیده می‌شود.

من ایجاد یک فضای جدید تحت عنوان عدم کفایت ریاست‌جمهوری را به مصلحت نمی‌دانم. این موضوع کشور را وارد یک نزاع سیاسی جدید می‌کند. ضمن اینکه چنانچه مجلس به این طرح رای بدهد، کشور سه ماه معطل

شدم این کار را انجام دهیم. لذا نمی‌خواهم بگویم ما این گزینه را از روی میز برمی‌داریم و به آن توجه نمی‌کنیم، ولی به نظر من الان شرایط به آن مرحله‌ای که ما وارد چنین فضایی شویم، نرسیده است و فکر می‌کنم با ترمیم، اصلاح و تغییر کابینه و آوردن وزرایی با کفایت و توانمندی توانیم از شرایط موجود عبور کنیم. البته برخی قوانین و مقررات هم باید تغییر یابد و

امیرحسین قاضی‌زاده، عضو هیات‌رئیس مجلس:

بهتر است خود رئیس‌جمهور تغییر در کابینه را آغاز کند

این روزها در گوشه و کنار زمزمه‌هایی مبنی بر استعفا ی رئیس‌جمهور با طرح عدم کفایت او مطرح می‌شود؛ زمزمه‌هایی که البته روحانی هم در سخنرانی خود در نشست هم‌اندیشی مدیران ارشد دولت اشاره‌ای به آن داشت. جالب آنکه نقطه آغاز این فضا سازی‌ها که برخی تلاش دارند آن را به منتقدان دولت نسبت بدهند اظهارات عناصری چون سعید حجاریان و حسین موسویان بود. موضوعی که از قضا کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد. حالا در شرایطی که رسانه‌های حامی دولت از تلاش منتقدان برای بررسی عدم کفایت سیاسی رئیس‌جمهور در مجلس سخن می‌گویند با امیرحسین قاضی‌زاده، عضو هیات‌رئیس مجلس که از اعضای مطرح شورای مرکزی جبهه پایداری نیز به شمار می‌آید به گفت‌وگو نشستیم تا نظر او را در این باره جویا شویم. این گفت‌وگو را ادامه می‌خوانید.

محمد جعفری روزنامه‌نگار

در خصوص نحوه مواجهه دولت با وضعیت فعلی اقتصادی کشور و نارضایتی‌های موجود، عده‌ای قائل به این هستند که دولت باید استعفا دهد یا آنکه عدم کفایت رئیس‌جمهور در مجلس بررسی شود. عده‌ای هم اعتقاد دارند که اکنون زمان مناسبی برای چنین اقدامی نیست و هزینه کنار رفتن دولت برای نظام بیش از منفعت احتمالی آن است و بر این اساس بهترین کار آن است که دولت را برای برون رفت از وضع کنونی باری نظر شما در این باره چیست و به کدام‌یک از این دو راهبرد قائلید؟

ما شاهد یک جنگ تمام‌عیار اقتصادی هستیم. دشمن با تمام قوا و با تمام متحدان و ابزارهای خود به ما هجوم آورده است. ما در دفاع مقدس اقتصادی هستیم. شرایط فوق‌العاده است و نیاز به اقدامات فوق‌العاده دارد. منتها این اقدامات فوق‌العاده ضمن داشتن کارایی لازم نباید خیلی پرهزینه باشد. بررسی عدم کفایت ریاست‌جمهوری، مساله جنگ اقتصادی را تبدیل به نزاع سیاسی خواهد کرد. در این مرحله با تمام قوا باید از دولت حمایت کنیم. دولت تجربه‌ای در برجام و اعتماد به غرب کرد که خوشبختانه دولت‌مردان و طرفداران آنها به این نتیجه رسیدند این تجربه اشتباهی بود و همه متوجه شدند که از آن مسیر نه تنها به جایی نمی‌رسیم بلکه چنین رویه‌ای بیش از هر چیز دشمن را تحریک و جری‌تر می‌کند. این حرف در نقل قول همه وجود دارد.

حالا ممکن است دولتی‌ها ما به این خاطر که خود را آلوده چنین مسیری کرده‌اند، نتوانند این موضوع را به‌صراحت عنوان کنند ولی در مواضع رئیس‌جمهور وزیر امور خارجه و سایرین، این واقعیت که آمریکا و حتی اروپایی‌ها قایل اتکا و اعتماد نیستند به‌روشنی دیده می‌شود. بدنه اجرایی دولت همان‌طور که خود آقای رئیس‌جمهور و اطرافیان ایشان بیان می‌کنند، بدنه مناسب با این عملیات سنگین نیست. ما یک سری

گفت‌وگو

سخنگوی فراکسیون مستقلین ولایی در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

در تیم اقتصادی دولت باید تغییراتی ایجاد شود

عادی خوب می‌دانیم ولی این تیم در شرایطی که باید یک بحران اقتصادی را مدیریت کنند، قوی و کارآمد نیست. آقای رئیس‌جمهور در شرایطی که ما این افراد را انتخاب کرد و آنها می‌توانستند در شرایط عادی خوب عمل کنند. اما این تیم، تیم مدیریت بحران نیست. لاهوتی تصریح کرد که «اگر آقای رئیس‌جمهور شخصاً دست به اصلاح کابینه نزد، نمایندگان حتماً به انجام این اقدام مصر هستند و خود دست به کار خواهند شد.» نایب‌رئیس کمیسیون تدوین آیین‌نامه داخلی مجلس با بیان اینکه مردم باید هوشیار باشند، رئیس‌جمهور را به جهت برکناری او قبول است و در همه جای دنیا وجود دارد. مثلاً در اروپا شبکه حمل‌ونقل را مدت‌ها می‌خوابانند و اعتصاب می‌کنند. این اعتراضات اگر چه دولت عضو کمیسیون برنامه و بودجه با بیان آنکه

مهرداد بانوچ لاهوتی، عضو هیات‌رئیس فراکسیون مستقلین ولایی با اشاره به بحران اقتصادی حاکم بر کشور گفت: «بخشی از فضای موجود بر اثر سوءمدیریت دولت بوده و بخشی دیگر هم به اقدامات آمریکا برمی‌گردد که جنگ تمام‌عیاری را علیه کشور آغاز کرده است.»

وی افزود: «آمریکایی‌ها حتی شرکت‌های کوچکی را که با ما قرارداد دارند نیز تحریم می‌کنند و سعی دارند ارتباطات تجاری ما در عرصه بین‌المللی به کلی قطع شود.»

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس با بیان اینکه وضع پدید آمده مدیریت قوی‌تر و انرژی مضاعفی را می‌طلبد، ادامه داد: «این موضوع تنها مربوط به دولت نیست و دولت به‌تنهایی نمی‌تواند میدان‌داری کند، لذا همه باید کمک کنند تا از این بحران عبور کنیم.»

وی با شبیه‌سازی جنگ اقتصادی کنونی به هشت سال دفاع مقدس خاطرنشان کرد: «طرح موضوع عدم کفایت رئیس‌جمهور در چنین شرایطی درست نیست و آتشی را که آمریکا‌یی‌ها ایجاد کرده‌اند شعله‌ورتر می‌کند.»

لاهوئی ادامه داد: «ما اجازه چنین حرکتی را در مجلس نمی‌دهیم، چراکه این اقدام آسیب‌شیددی را متوجه مردم می‌کند.»

نماینده مردم لنگرود در مجلس با بیان اینکه ما هم اعتقاد داریم در ساختار اقتصادی دولت باید تغییراتی صورت گیرد، گفت: «بنده به‌شخصه درخواست استیضاح وزیر اقتصاد را امضا کردم و این در حالی است که او دوست بسیار نزدیک من است و شاید تصور هم نکند من استیضاح او را امضا کرده باشم.»

وی با اشاره به نامه ۱۸۷ نفر از نمایندگان به رئیس‌جمهور و تأکید آنها بر لزوم اصلاح ترکیب تیم اقتصادی کابینه عنوان کرد: «تیم اقتصادی رئیس‌جمهور را برای پیشبرد اهداف در شرایط